

ЗВ'ЯЗОК РІВНЯ МАКІАВЕЛЛІЗМУ ТА РІВНЯ ДОМАГАНЬ СТУДЕНТІВ СТАРШИХ КУРСІВ

Кулаковський Тарас Юрійович
канд.психол. наук, доцент,
Сінгаєвська Тетяна
Житомирський державний університет
ім. І.Франка, м. Житомир.

Макіавеллізм розглядається як тенденція людини бути безпристрасною, бути в змозі відокремити самого себе від загальноприйнятої моралі, обманювати і маніпулювати іншими (Річард Крісті та Флоренц Л. Гейтс).

Головними психологічними складовими макіавеллізму як властивості особистості, є:

- 1) переконання суб'єкта в тому, що в процесі спілкування з іншими людьми ними можна і навіть потрібно, маніпулювати;
- 2) навички, конкретні вміння маніпуляції (здатність переконувати інших, розуміти їх наміри і причини вчинків).

Проблему макіавеллізму вивчають наступні вчені: М.С. Єгорова, В.В. Знаков, І.Н. Калущька, Florence L. Geis, Tae H. Moon та інші.

Використання маніпулятивної поведінки часто залежить від детермінантів, які будуть її стимулювати. Серед них вагоме місце займає рівень домагань особистості.

Рівень домагань визначається тим, які цілі серед сукупності можливих схильна обирати особистість – легкі чи важкі (К. Левін).

Рівень домагань виступає регулятором поведінки особистості, впливаючи на стан мети самоствердження, обрання тимчасових параметрів, способів та засобів її досягнення. Знання змісту та характеру рівня домагань особистості дозволяє прогнозувати поведінку самоствердження за будь-яких обставин.

Проблемою рівня домагань займалися наступні вчені: Р. Бернс, І.С. Загурська, Г. Крайг, К. Левін та інші.

Дослідження особливостей зв'язку рівня макіавеллізму та рівня домагань у студентів старших курсів має наступні етапи:

I етап – створення ситуації співробітництва та налаштування кожного особисто на роботу.

II етап – проведення дослідження зі студентами за допомогою шкали макіавеллізму Крісті та Гейтс.

III етап – проведення дослідження з кожним студентом окремо за допомогою моторної проби Шварцландера.

IV етап – дослідження зв'язку рівня макіавеллізму та рівня домагань у студентів.

V етап – обробка та інтерпретація результатів, формулювання висновків, повідомлення результатів учасникам дослідження.

За результатами ми виявили, що більшість студентів (60%) мають низький рівень макіавеллізму. Це свідчить про те, що таким людям більш притаманна сором'язливість, ввічливість та відсутність грубих виразів в мові; милосердя, доброта та сердечність; емпатія, співчуття, поступливість та розуміння; відчуття радості від процесу (творчості); потреба в допомозі, довірі, визнанні з боку оточуючих, прагнення до тісної співпраці та доброзичливе ставлення до оточуючих; правдивість, довірливість, щирість та сумлінність.

Меншій половині студентів старших курсів (40%) більш притаманне прагнення говорити правду, критичність, прямотинійність та наполегливість у досягненні мети; домінантність, якості лідера, агресивність, особистісна сила та любов до змагання; можливе нехтування соціальним схваленням, тенденція мати окрему думку, відмінну від думки більшості, націленість на результат та прагматичність; впевненість, почуття власної

переваги, незалежність та прагнення до суперництва; саморефлексія, наявність внутрішніх конфліктів та загальний негативний емоційний фон; марнославство, любов до лестощів, честолюбство та вміння пристосовуватися в будь-якій ситуації.

Також було виявлено, що у 65% студентів старших курсів низький рівень домагань, який залежить, в більшості, від установки на невдачу. Тенденція уникнення невдачі є мультиплікативною функцією мотиву уникнення невдачі (прагнення уникнути невдачі та сорому) та непривабливості в певній ситуації.

20% студентам притаманний високий реалістичний рівень домагань, який може поєднуватися у них із впевненістю у цінності власних дій, з прагненням до самоствердження, відповідальністю, корекцією невдач за рахунок власних зусиль, з наявністю стійких життєвих планів.

15% студентам притаманний помірний рівень домагань. Це може свідчити про те, що ці досліджувані впевнені в собі, товариські та не шукають самоствердження, налаштовані на успіх, тобто такі, що здатні зіставити міру своїх зусиль з цінністю досягнутого.

За допомогою коефіцієнту рангової кореляції Спірмена, було визначено, що:

$R = 0,73$, при $p < 0,05$ (існує прямий взаємозв'язок між рівнем макіавеллізму та рівнем домагань). Форма зв'язку – лінійна.

Перспектива подальших досліджень вбачається у визначенні особливостей формування макіавеллізму у студентів старших курсів.

Література

1. Бороздина Л. В., Видинска Л. Притязания и самооценка // Вести. Моск. унта. – Серия 14. – № 3. – С. 21-30.
2. Егорова М. С. Макиавеллизм в структуре личностных свойств / М. С. Егорова // Вестник Пермского государственного педагогического университета. – 2009. – № 1. – С. 65-80.
3. Знаков В. В. Макиавеллизм, манипулятивное поведение и взаимопонимание в межличностном общении [Текст] / В. В. Знаков // Вопросы психологии. – 2002. – № 6. – С. 59-69.
4. Макаренко О. В. Личностные особенности студентов-психологов, склонных к манипулированию другими / О. В. Макаренко, С. А. Богомаз // Вестник ТГУ. – Серия "Психология". – 2005. – № 286. – С. 105-109.
5. Geis Florence L. and Moon Tae H. Machiavellianism and deception. *Journal of Personality and Social Psychology*, 1981 (Oct.), – Vol. 41 (4). – P. 766-775.
6. Paulhus D. L., Williams K. M. The Dark Triad of personality: Narcissism, Machiavellianism, and psychopathy // *Journal of Research in Personality*, 2002. – Vol. 36, Issue 6. – P. 556-564.

ПСИХОЛОГІЧНИЙ СУПРОВІД У СФЕРІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Куліш Олена Володимирівна
Уманський державний педагогічний
університет імені Павла Тичини, м. Умань
Науковий керівник – канд. психол. наук, доцент
Перепелюк Тетяна Дмитрівна

Для ефективного психологічного супроводу професійної діяльності вчителів необхідна продуктивна система, здатна забезпечити системний дослідно-розвиваючий вплив на педагогічних працівників навчальних закладів та їхню психічну стійкість. Досвід показує, що